

HYVIL

Työllistymistä edistävien sosiaalipalvelujen uudistaminen (TESU)

[Linkki raporttiin](#)

Sosiaalihuollon palvelu-uudistus -tietofoorumi 17.3.2026

Ellen Vogt, erityisasiantuntija

Tausta työryhmän asettamiselle

- Hallitusohjelma:
 - Hallitus uudistaa kuntouttavan työtoiminnan ja päihdekuntoutustyön työllistymistä edistäväksi (s. 64).
 - *Kuntouttavan työtoiminnan työhön suuntaavat palvelut palautetaan kuntien järjestämisvastuulle kuitenkin niin, että kunnilla ja hyvinvointialueilla on mahdollisuus sopia kyseisten palveluiden järjestämisestä myös toisin esimerkiksi hyvinvointialueen kautta koko alueen laajuisesti.*
 - Kirjaus on aiheuttanut runsaasti hämmennystä
 - Kuntouttava työtoiminta on sosiaalihuollon palvelu, vaikka samalla onkin myös työllistymistä edistävä palvelu -> sosiaalihuollon palvelua ei sellaisenaan voi siirtää kuntiin
- Keväällä 2025 tehdyissä julkisen talouden suunnitelman linjauksissa vuosille 2026-2029 hallitus päätti asiaa liittyen seuraavasti:
 - *Sosiaalihuollon työllistymistä ja työ- ja toimintakykyä edistäviä palveluita uudistetaan kokonaisuutena siten, että siirretään kuntouttava työtoiminta ja sen resurssit kuntiin ja kehitetään palvelua vahvemmin työllistymistä edistäväksi. Tähän liittyvä sosiaalinen kuntoutus säilytetään hyvinvointialueilla.*
 - Säästötavoite -12,5 miljoonaa euroa vuodesta 2027 alkaen
 - Kirjauksen toimeenpano suunniteltiin toteutettavaksi rinnakkaisena STM ja TEM yhteistyönä
 - TESU-työryhmä sosiaalihuollon palvelu-uudistuksen yhteydessä
 - TEM-valmistelu työvoimapalvelujen kehittämistarpeiden osalta: TEM-arviomuistio työvoimapalvelujen kehittämistarpeista, joka oli lausunnolla 12/25-2/26

Tesu-työryhmän tehtävä ja toimikausi

- Tunnistaa työ- ja toimintakykyä tukevilta sosiaalihuollon palveluilta edellytettävät keskeiset elementit ja reunaehdot.
- Tehdä ehdotus sosiaalihuollon työllistymistä edistävien palvelujen uudistamiseksi osana sosiaalihuollon palvelu-uudistusta.
- Ehdotuksen tulee sisältää myös ne mahdolliset muut lainsäädännölliset sekä toiminnalliset muutokset, joita uudistuksen toteuttaminen edellyttää.
- Ehdotuksessa on otettava huomioon työryhmän työlle asetetut tavoitteet sekä hallitusohjelman kirjaukset ja muut hallituksen linjaukset, mukaan lukien työllistymistä tukevien sosiaalipalvelujen uudistamiselle asetetut säästötavoitteet.
- Työskentelyaika vastaava kuin sosiaalihuollon palvelu-uudistusta valmistelleella työryhmällä eli 15.8.2025-31.1.2026.
 - Oma loppuraportti ja oma edellä mainittu säästötavoite
 - 12,5 miljoonaa euroa vuodesta 2027 lukien

Työryhmän työn kohteena oleva lainsäädäntö

- Laki kuntouttavasta työtoiminnasta (189/2001)
- Sosiaalinen kuntoutus (SHL 17 §)
- Vammaisten henkilöiden työllistymistä tukeva toiminta ja työtoiminta (vanhan 1982 sosiaalihuoltolain 27 d ja e §:t)
- Työskentelyn ulkopuolelle rajattu
 - Kehitysvammaisten henkilöiden työtoiminta (uuden vammaispalvelulain 27 §)
 - Käytännössä myös laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä (381/2023)

Tesu-työryhmän ehdotukset

Työryhmän pääehdotuksen tavoitteet

- Sosiaalihuollon ja työvoimaviranomaisen välisen työnjaon selkeyttäminen ja sosiaalihuollon keskittyminen ydintehtäviinsä
- Sosiaalihuollon lainsäädännön yksinkertaistaminen ja toiminnan kokoaminen sosiaalihuoltolakiin
- Kuntouttavan työtoimintaan sidottuna olevien resurssien vapauttaminen joustavampaan ja kevyempään palvelumuotoon
- Palvelun joustavuuden ja räätälöinnin mahdollistaminen
- Viranomaisten yhteistyön ja asiakkaiden ohjauksen varmistaminen
- Kustannussäästöjen aikaansaaminen
- Ehdotuksen toteuttaminen edellyttää lisäksi seuraavia toimenpiteitä:
 - Seurannan organisoimista palvelujen vaikuttavuuden ja toteutumisen varmistamiseksi
 - Riittävien siirtymäsäännösten määrittelyä
 - Lain toimeenpanon kansallista ohjausta ja koulutusta

Uusi palvelu: Työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuki

- Työryhmä ehdottaa, että kuntouttava työtoiminta, sosiaalinen kuntoutus (SHL 17 §), vammaisten henkilöiden työllistymistä tukeva toiminta (vanha shl 27 d §) ja työtoiminta (vanha shl 27 e §) yhdistetään yhdeksi uudeksi palveluksi sosiaalihuoltolakiin.
 - Työryhmän nimiehdotus: **Työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuki**
- Keskeiset muutokset
 - Kuntouttavaa työtoimintaa koskeva erillislaki, SHL 17 § Sosiaalinen kuntoutus ja vuoden 1982 SHL 27 d ja e §:t kumottaisiin, mutta niiden sisällöt integroitaisiin uuteen palveluun.
 - Palvelu ei olisi enää työttömyysturvalain mukainen työllistymistä edistävä palvelu, vaan yksinomaan sosiaalihuoltolain mukainen määrärahasidonnainen sosiaalipalvelu
 - Valtion erilliskorvaus poistuisi
 - Aktivointisuunnitelmat poistuisivat monialaisen yhteistyön keinovalikoimasta.
 - Palveluun ohjautuminen tapahtuisi sosiaalihuoltolain palvelutarpeen arvion tai TYM-lain mukaisen monialaisen palvelutarvearvion perusteella.
 - Palvelun sisältöjä ei säädeltäisi tarkasti pykälätasolla
 - Mahdollisuus asiakkaiden tarpeiden mukaiseen joustavaan palvelumuotoiluun
 - Säännöksessä olisi huomioitava kahden erilaisen kohderyhmän tuen tarpeet

Perustelut ja sisällöllisiä linjauksia

- Lainsäädännön selkeytys
 - Nykyinen kokonaisuus on:
 - pirstaleinen, sisältää päällekkäisiä säädöksiä, vaikea toimeenpanna yhdenmukaisesti ja lainsäädäntö osin vanhentunut.
 - Uusi malli kokoaa ja yksinkertaistaa, eikä määrittele pykälätasolla toteutusmuotoja tarkasti
- Sosiaalihuollon ydintehtävät vahvistuvat
 - Työryhmä katsoo, että sosiaalihuollon tulisi keskittyä sellaisten henkilöiden tukemiseen, joilla on erityisiä vaikeuksia työllistyä avoimille työmarkkinoille työvoimapalveluiden keinoin, tai joilla on haasteita osallistumisessa yhteiskunnan muihin toimintoihin.
 - Sosiaalihuolto vaikuttaa niihin työllistymisen esteisiin, joihin sosiaalihuollon keinoin voidaan vaikuttaa
 - Keskiössä sosiaalihuollon ammattihenkilöiden yksilöllinen tuki
- Selkeämpi työnjako
 - Työvoimapalvelut → työllistyminen
 - Sosiaalihuolto → toimintakyky, osallisuus, elämänhallinta

Riskit

- Osa asiakkaista voi jäädä ilman riittävää tukea
 - Työvoimaviranomaisten palvelut eivät vastaa siirtyvän kohderyhmän tarpeisiin eikä niitä ehditä kehittää tarpeeksi nopeasti
- Palvelun velvoittavuuden poistuminen
 - Työttömyysturvan velvoittavat säännökset eivät enää ohjaa asiakkaita palveluun.
 - Osallistuminen perustuu vapaaehtoisuuteen → osa asiakkaista ei sitoudu.
- Järjestöjen palvelutuotannon heikentyminen
 - Monet järjestöt ovat riippuvaisia kuntouttavan työtoiminnan sopimuksista.
 - Pelko toiminnan alasajosta ennen korvaavien mallien käynnistymistä.
- Siirtymävaiheen riskit
 - Sopimusten, palvelurakenteiden ja henkilöstön muutokset.
 - Tarve varmistaa, ettei asiakasprosesseihin tule katkoksia.
- Mahdollinen kustannusten siirtyminen muille palveluille
 - Esim. päihde- ja mielenterveyspalvelujen kysynnän kasvu, jos sosiaalinen tuki ei toteudu riittävästi.

Tavoitellut säästöt - raportin alustavia arviota

- Raportissa esitetyt kustannusarviot kokonaisuutena vielä erittäin epävarmat
- Arvioinnin lähtökohta
 - 10 prosenttia kuntouttavassa työtoiminnassa olevista ohjautuisi 'kokonaan' pois sosiaalihuollon palvelusta työvoimaviranomaisen vastuulle
- Arvioinnin eri näkökulmia ja alustavia lukuja
 - Jos noin 10 % asiakkaista siirtyisi työvoimaviranomaisen palveluvastuulle
 - Tästä voisi syntyä säästöä hyvinvointialueelle n. 9,9 miljoonaa euroa, mutta vastaavasti työvoimaviranomaisen kustannukset kasvaisivat
 - SHL 27 d ja e §:ien kumoamisesta ei arvioida syntyvän säästöjä
 - Mikäli oletetaan, että kuntouttavan työtoiminnan asiakkaista 90 prosenttia ja sosiaalisen kuntoutuksen asiakkaista 100 prosenttia siirtyy uuden palvelun piiriin ja että **uuden palvelun yksikkökustannus olisi nykyisiä palveluja alhaisempi**, voidaan uudistuksen arvioida alentavan hyvinvointialueiden kustannuksia yhteensä noin 15 miljoonalla eurolla.
 - Huom! Yksilöllisyys ei välttämättä ole halvempaa ja paikoin sosiaalisen kuntoutuksen järjestämiskustannukset olleet suuremmat kuin kuntouttavan työtoiminnan
 - Asiakkaiden etuusmuutokset
 - Vuonna 2024 asiakkaiden kulukorvaukset olleet yhteensä n. 13,5 miljoonaa
 - Jos tästä 90 % jäisi pois kustannusvaikutus olisi n. 12 miljoonaa
 - Säästö ei kohdistuisi suoraan hyvinvointialueiden budjettiin, koska on osa työttömyysturvan rahoitusta. Lisäksi asiakasmäärät laskeneet vuodesta 2024, matkakorvausten osuus ei ollut tiedossa.

Muita työryhmän raportista löytyviä esityksiä

- Vaihtoehtoinen malli
 - Kuntouttavan työtoiminnan laki säilyisi vähäisin muutoksin, mutta lain nimi voitaisiin muuttaa
 - Sosiaalihuollossa säilyisi edelleen työllistymistä edistävä työvoimapolitiittisesti velvoittava palvelu
 - Sosiaalisen kuntoutuksen ja vammaisten henkilöiden työllistymistä tukevan toiminnan ja työtoiminnan tilalle tässä vaihtoehdossa tulisi vastaavasti uusi työikäisen toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palvelu sosiaalihuoltolakiin.
 - Säästötavoitteet eivät raportin mukaan tässä vaihtoehdossa toteutuisi tavoitellulla tavalla, eikä niitä ole arvioitu
- Vahvistetaan vammaisten ja osatyökykyisten työllistymismahdollisuuksia
 - Erityisesti: palkaton avotyötoiminta → asteittainen luopuminen, mahdollinen uudenlaisen palkallisen ryhmätoimintamallin säädöspohjan luominen.
 - Rajapinta vammaispalvelulain 27 § Kehitysvammaisten työtoimintaan selkeytettävä
- Palvelujen tietopohjan kehittäminen
- Kehitetään sosiaaliturva-palkkatyö -yhdistelmiä ja parannetaan etuuksien ja palvelujen yhteensovittamista.
- Uudistetaan rahoitusjärjestelmiä asiakkaan edun mukaisesti.
- Kuntoutusjärjestelmän uudistaminen, erityisesti ammatillinen kuntoutus

Rinnakkainen työministeriön valmistelu

TEM-arviomuistio, keskeiset nostot

- Arviomuistio työvoimapalveluiden kehittämistarpeista kuntouttavan työtoiminnan uudistamisen yhteydessä
- Lausuntokierros 18.12.2025-18.2.2026, jatkovalmistelu keväällä 2026 STM:n aikataulun mukaisesti.
- Keskeinen linjaus
 - Muistiossa ei ehdotettu uutta palvelua, vaan nykyisten työvoimapalvelujen sisällöllistä ja yhteistyön kehittämistä.
- Muistiossa nousee selkeästi esiin, että nykyisten työvoimaviranomaisen järjestämisvastuulla olevien työvoimapalvelujen käyttö/asiakasmäärät suhteessa kuntouttavan työtoiminnan asiakasmääriin on joiltain osin vääristynyt
 - Kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärät rinnastuvat suurimpiin työvoimapalveluihin (työvoimapoliittinen koulutus ja omaehtoinen koulutus), muissa työvoimapalveluissa vuoden aikana huomattavasti vähemmän asiakkaita kuin kuntouttavassa työtoiminnassa
 - Suuri tietoaukko sen osalta, mitä kaikkia palveluja tarjotaan kuntien yleisen toimialan kautta työnhakijoille

Keskeiset muistiossa olleet kehittämisehdotukset

- **Uravalmennuksen räätälöinti**
 - Sisältöjä ei ole tarkasti säädetty → mahdollisuus painottaa työelämävalmiuksia ja yhdistää muihin palveluihin.
 - Yhteistyö sosiaalipalvelujen kanssa tarpeen.
- **Työhönvalmennuksen menetelmien monipuolistaminen**
 - Suositellaan laatuperusteisen työhönvalmennuksen (IPS-malli) käyttöönottoa myös työvoimapalveluissa.
 - Pilotointi alueellisesti, työnjaosta sopiminen hyvinvointialueiden kanssa.
- **Työllistymissuunnitelman rakentaminen palvelukokonaisuudeksi**
 - Suunnitelmien tulisi muodostaa johdonmukaisia, monialaisia kokonaisuuksia (ei vain työvoimaviranomaisen prosessilähtöisiä).
- **Säätelyn tarkentaminen**
 - Työkokeilun enimmäiskeston ja toteutustapojen arviointi.
 - Valmennusten keston ja sisällön tarkastelu - nykyinen matala käyttöaste viittaa kehittämistarpeeseen.
 - Kulukorvauskäytäntöjen selkeyttäminen erityisesti työhönvalmennuksessa.
- **Alueellisten yhteistyösopimusten edistäminen**
 - Strategiset sopimukset viranomaisten välillä (työvoimapalvelut, sosiaalipalvelut, Kela).
 - Yhteinen tilannekuva ja palveluohjauksen menettelyt.
- **Pidemmän aikavälin tavoite:**
 - Palvelujen kokonaisuudistuksen arviointi valtioneuvostotasolla, kun riittävästi tietoa uudesta järjestelmästä on saatavilla

TEM-arviomuistio, keskeiset nostot lausuntokierroksen jälkeen

- Lausuntoja annettiin 97 kappaletta (lausuntopalvelussa 93)
 - 12 hyvinvointialuetta antoi lausunnon
- Vain muutamia organisaatioita, jotka kannattivat uudesta ns. matalan kynnyksen työvoimapalvelusta säätämistä
 - Lausunnoista selvittelyyn noussut tällä hetkellä yksi ehdotus (KL)
 - Uudenlainen määräaikainen työvoimapolitiittinen avustus järjestöille
- Työvoimaviranomaiset näkevät oman tehtävänsä työnvälittäjinä ja ns. kannustava rahoitusjärjestelmä ei tue palvelujen järjestämistä heikossa työmarkkina-asemassa oleville työnhakijoille
 - Eri toimijoiden roolien selkeytys on välttämätöntä
- Lainsäädäntömuutostarpeita tuotiin esiin runsaasti mm. TYM-laki, nuorisolaki, työttömyysturvalaki, työvoimapalvelujen kokonaisuudistus
- Useissa lausunnoissa korostettiin kannusteiden tarvetta hyvinvointialueille työllistymisen edistämisessä

Hyvilin näkemyksiä

Hyvilin näkemyksiä

- Hyvil pitää työryhmän varsinaista ehdotusta oikeansuuntaisena.
 - Uusissa rakenteissa ja nyky-yhteiskunnassa vanhat toimintamallit ja palvelut eivät enää toimi
 - Eri viranomaisten roolien selkeytys on välttämätöntä, vaikka se tuntuukin haasteelliselta
 - Sosiaalihuollon työllistymistä tukevan toiminnan lainsäädännössä on ollut paljon lainsäädäntövelkaa jo vuosia
 - Vrt. ns. [TEOS-työryhmän työ 2014](#)
- Ehdotukset edellyttävät kuitenkin merkittävää jatkovalmistelua, jonka jälkeen niihin voi ottaa tarkemmin kantaa
- Myös riskit voivat olla suuria, mikäli työvoimaviranomainen ei aidosti pysty kehittämään omaa palveluvalikkoaan vastaamaan kaikkien työnhakijoiden tarpeisiin
 - Tarvitaan kansallinen päätös ja linjaukset siitä, haluammeko pitkittyneesti työttömät ja muut heikossa työmarkkina-asemassa olevat aidosti osaksi työvoimaamme
 - Ihminen ei 'korjaannu', eikä hänen todellista työ- ja toimintakykyään voi arvioida työmarkkinoiden ja työelämän ulkopuolella 'palveluistamalla'
 - Vrt. tuetun työllistymisen menetelmän/IPS:n perusidea: sijoita ja valmenna
- Monialaista yhteistyötä työllistymisen yhdyspinnoilla säätelevä lainsäädäntö ja myös rahoitusmallit tulisi kokonaisuudessaan uudistaa
 - TYM-laki ja ammatillinen kuntoutus
 - Sosiaaliturvan kehittäminen osana tätä kokonaisuutta on välttämätöntä

Jatkovalmistelu

Valmistelun eteneminen TESU

- Hallitus linjaa työryhmän ehdotusten pohjalta jatkovalmistelusta viimeistään kehysriihessä
 - Työryhmämuistio ei tule lausuntokierrokselle, vaan valmistelu jatkuu virkavalmisteluna
 - Mahdollisesti työryhmän jäseniä konsultoidaan valmisteluvaiheessa
- Hallituksen esitys tulee lausunnoille huhtikuussa 2026 samassa aikataulussa kuin sosiaalihuollon palvelu-uudistus
- Esitys eduskuntaan syyskuussa 2026 budjettilakina
- Lain voimaantulon tavoiteaikataulu heinäkuussa 2027
- Rinnalla TEM-valmistelu, joka selvinnee kehysriihen yhteydessä tarkemmin

Kiitos.

Ellen Vogt

Ellen.vogt@hyvil.fi

HYVI
NVOINTI
ALU EYH
TI ÖV
ÄL **HYVIL** FÄ
RDS OMR
ÅDESBOL
AGET

www.hyvil.fi